

БРАЗИЛИЯ ОТНОВО В РЕЛСИТЕ

Мишел Темер

Преди малко повече от година и половина поех правителството със задачата да посрещна най-сериозната икономическа криза в историята и нейното дълбоко социално въздействие върху страната. Изправен пред това предизвикателство, предложих програма за промяна, без да прибягвам до популистки мерки. Тази програма се състои от по-широк набор структурни реформи на последните 30 години, основаващи се върху стълбове на фискален баланс, социална отговорност и увеличаване на производителността.

Резултатите са видими. Рецесията е обърната и бразилската икономика вече расте за две поредни тримесечия. Анализаторите прогнозираят ръст от около 1% на БВП през 2017г. Инфлацията, която е била около 10% през май 2016 г., е под средата на целта: 2,54% през септември. Покупателната способност се подобри с увеличаване с повече от 6% на реалните доходи от заплатите. Основният лихвен процент, който през май 2016 г. е бил 14,25%, пада постоянно. Индексът SELIC в момента е 7,5%, най-ниското ниво за 4 години, а банковия "spread" значително намаля. Само отговорното падане на лихвената такса гарантира 40,1 млрд. лева (80 млрд. реала) за публични средства.

Търговският баланс поставя последователни рекорди: излишъкът достигна 98.241 млрд. лв. (58.477 млрд. долара) за периода януари – октомври на тази година (ръст от 51,8% спрямо същия период на 2016 г.). Промисленото производство се повиши с 1,6% през същия период (през май 2016 г. се намираше в спад от 9.8%). Износът на автомобили нарасна с 55.7% спрямо 2016 г. и вече бяха надхвърлени 560 хиляди единици в продължение на 2017 г. Продажбата на нови превозни средства на вътрешния пазар нарасна с 9.28% през тази година спрямо същия период на предходната година. Зърнената реколта трябва да достигне историческата цифра от 242 милиона тона през 2017 г., като бележи ръст от 30% спрямо миналата година. Като отражение на затоплянето на бразилската икономика, пристанищното движение се е увеличило с 5,7% през 2017 г., а вътрешният авиационен пазар е нараснал с 6,6% спрямо септември 2016 г.

Този ефикасен цикъл е в основата на възстановяването на доверието в бразилската икономика. Индексът, измерващ бизнес доверието в промишления сектор (FGV) достигна 90.3 пункта през октомври, най-високото ниво от юли 2014 г. Рискът Бразилия (Индексът, който отразява движението на дълговите книжа на нововъзникващите пазари EMBI) спадна от 544 базисни пункта (януари/2016 г.) до 239 базисни пункта (октомври/2017 г.), представлява намаляване с 56,1% на суверенния "spread". Също така пет годишния CDS, който беше на 328 пункта, днес е на 173.5 пункта. Индексът IBOVESPA надхвърли 76 хиляди пункта през септември 2017 г., след като беше под 38 хил. пункта през януари 2016 г. Натрупаният IED през първата половина на 2017 г. беше 67,1 млрд. лева (40,3 млрд. щатски долара) (152,3 млрд. лева (78,9 млрд. долара) през 2016 г.). В проведените енергийни търгове, съгласно новия регулаторен модел, включително и петролните, бяха получени повече от 11,2 млрд. лева (22 млрд. реала). Само в енергийния сектор, се очакват инвестиции в размер на 226,9 млрд. лева (444 млрд. реала) през следващите години и създаването на до 500 хиляди нови работни места.

Мерките за икономическа рационалност и предвидимост подобриха бизнес средата чрез инициативи за премахване на бюрокрацията в секторите на селското стопанство, услугите, търговията на дребно и външната търговия. Законът за отговорност на държавните компании позволи професионализация на държавните предприятия. Дискредитирани в миналото, бразилските държавни компании отново се ценят. Със загуба от 16,4 млрд. лева (32 млрд. реала) през 2015 г., те генерираха печалба от 2,4

млрд. лева (4,6 млрд. реала) през 2016 г. и от 8,8 млрд. лева (17.3 млрд. реала) през първата половина на 2017 г. С цел насърчаване на производителността, беше одобрена реформата на пазара на труда. Без да премахва права, законът беше модернизиран, като работещите в сивата икономика преминаха в официална заетост.

Успехът на тази програма вече се отразява на възстановяването на заетостта с увеличаване на процента на заетост. Балансът през годината, измерен от общия регистър на заетите и безработни лица (CAGED), е 163 хиляди работни места в сравнение със загубата на 448 хиляди работни места между януари и май на 2016 г. Според изследване на Бразилският институт по география и статистика (IBGE), само през третото тримесечие на 2017 г. бяха създадени 1,061 милиона работни места и 524 хиляди души са напуснали контингента на безработните. Размерът на реалния доход на работещите се е увеличил с 3,9% през третото тримесечие на 2017 г. в сравнение със същия период през 2016 г.

Възстановяването на фискалната отговорност и икономическия растеж позволи да се увеличат ресурсите, предназначени за социално подпомагане. Програми, които преди бяха заплашени от фискален колапс, бяха възстановени в рамките на конституцията и благодарение на ефективността на обществените разходи. Обезщетението "Bolsa Família" ("Семейна субсидия за бедност") се увеличи с 12.5% (след повече от две години без каквато и да е корекция) и чаканите списъци бяха нулирани. Правителството стигна по-далече, като стартира програмата "Progredir" ("Прогрес"), която подпомага семействата да се възползват от трудова заетост и кредит и по този начин да постигнат независимост. Смело освободих неактивните сметки на FGTS и ускорих тегленето от PIS-PASEP, като по този начин бяха облагодетелствани милиони бразилци и бяха инжектирани 30,6 млрд. лева (60 млрд. реала) в икономиката.

Бюджетът за здравеопазване и образование се увеличи. Рационализирането на здравеопазването доведе до повече ресурси за основни услуги: 2,04 млрд. лева (4 млрд. реала) бяха пренасочени за закупуване на оборудване, отваряне на здравни звена и наемане на персонал. Програмата "Народната фармация" изразходваше 80% от бюджета си за административни разходи. Новата форма на трансфер увеличи на 51,1 милиона лева (100 млн. реала)/година ресурсите за закупуване на основни лекарства. В областта на образованието, одобрението на реформата в средното образование актуализира учебната програма според личните умения на учениците и реалността на пазара на труда. Финансовият фонд за студенти (FIES) беше възстановен, с 75 000 нови свободни места и днес вече е устойчив. Бяха освободени повече от 357,7 млн. лева (700 млн. реала) към фонда, като се избягват забавяния при прехвърлянето на средства. Със стартирането на геостационарен сателит, беше направена решителна стъпка в универсализирането на достъпа до ширококолентов интернет в Бразилия.

Резултатите показват, че предложената и изпълнена от правителството стратегия е правилна. Оставихме кризата назад във времето и се върнахме по пътя на развитието. Убеден съм, че няма време за губене и ще продължа напред с одобряването на програмата от реформи. Следващата стъпка ще бъде приемствеността на реформите, което ще гарантира платежоспособността и оцеляването на системата, както и премахване на привилегии. Опростяването на данъчното законодателство, друг приоритет, ще увеличи конкурентоспособността на националното производство. С крайно необходимата подкрепа на Националния конгрес, на работещите и на предприемачите, ние ще поставим Бразилия отново в релсите.

Мишел Темер е президент на републиката.